

Република Србија
РЕПУБЛИЧКА КОМИСИЈА ЗА
ЗАШТИТУ ПРАВА У ПОСТУПЦИМА
ЈАВНИХ НАБАВКИ

Бр. 4-00-676/2022

Датум, 07.10.2022. године

Београд

ОБЈАВЉЕНО НА
МЕРС ПРЕЗЕНТАЦИЈИ И
ОГЛАСНОЈ ТАБЛИЦИ
03.11.2022. ГОД.
Обавештење се сматра
БУРЖУАНИМ ИТКОМ
Датум 16.11.22. год.

Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки (у даљем тексту: Републичка комисија), одлучујући о захтеву за заштиту права подносиоца захтева „Install system“ д.о.о. Београд, ул. Маријане Грегоран бр. 1, Београд, који је поднет поводом отвореног поступка јавне набавке радова – Изградња ТС 35/10kV „Ваљево 12“, ЈН бр. 76-22, за који је дана 17.08.2022. године јавни позив објављен на Порталу јавних набавки (послат на објављивање дана 16.08.2022. године), наручиоца „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд, ул. Булевар уметности бр. 12, Београд, у већу састављеном од чланице Републичке комисије Мерсике Марковић, као председнице већа, те чланица Републичке комисије Весне Гојковић Милин и Светлане Ражић, као чланица већа, на основу чланова 187, 198. и 226. Закона о јавним набавкама („Сл. гласник Републике Србије“ бр. 91/2019; у даљем тексту: ЗЈН), на седници одржаној дана 07.10.2022. године, донела је:

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ захтев за заштиту права подносиоца захтева „Install system“ д.о.о. Београд, поднет у отвореном поступку јавне набавке радова – Изградња ТС 35/10kV „Ваљево 12“, ЈН бр. 76-22, за који је дана 17.08.2022. године јавни позив објављен на Порталу јавних набавки (послат на објављивање дана 16.08.2022. године), наручиоца „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд, као неоснован.

ОДБИЈА СЕ захтев за накнаду трошкова поступка заштите права подносиоца захтева „Install system“ д.о.о. Београд, као неоснован.

Образложење

Ради спровођења отвореног поступка јавне набавке радова – Изградња ТС 35/10kV „Ваљево 12“, ЈН бр. 76-22, наручилац „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд (у даљем тексту: наручилац) донео је Одлуку о спровођењу поступка јавне набавке бр. 2460800-Д.08.01.-310651/2-2022 од 18.07.2022. године.

Јавни позив за предметни поступак јавне набавке је дана 17.08.2022. године објављен на Порталу јавних набавки (послат на објављивање дана 16.08.2022. године), када је објављена и конкурсна документација.

У јавном позиву је наведено да рок за подношење понуда истиче дана 08.09.2022. године у 11:00 часова. Обавештењем о изменама конкурсне документације које је дана 31.08.2022. године објављено на Порталу јавних набавки (послато на објављивање дана 30.08.2022. године) рок за подношење понуда је продужен тако да је одређено да истиче дана 14.09.2022. године у 11:00 часова, те је обавештењем о изменама конкурсне документације које је дана 13.09.2022. године

објављено на Порталу јавних набавки (пслато на објављивање дана 12.09.2022. године) рок за подношење понуда продужен тако да је одређено да истиче дана 27.09.2022. године у 11:00 часова.

Привредни субјект „Install system“ д.о.о. Београд (у даљем тексту: подносилац захтева) иницирао је поступак заштите права поводом поступања наручиоца у вези са спровођењем предметног поступка јавне набавке тако што је дана 26.09.2022. године, електронским путем преко Портала јавних набавки, наручиоцу поднео захтев за заштиту права.

Предметним захтевом за заштиту права оспорено је поступање наручиоца при изради конкурсне документације сачињене ради спровођења предметног поступка јавне набавке у делу који се односи на прописане критеријуме за квалитативни избор привредног субјекта и захтеве техничке спецификације.

С тим у вези подносилац захтева је истакао да је наручиоцу благовремено дана 08.09.2022. године, путем Портала јавних набавки, од стране заинтересованог привредног субјекта указано на недостатке и неправилности у конкурсној документацији, те да је наручилац кроз дате одговоре на постављена питања истакао да остаје при захтевима из конкурсне документације.

Подносилац захтева је цитирао постављено питање којим је указано наручиоцу да је захтевом техничке спецификације да разводно постројење и микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача неоправдано ограничена конкуренција, као и одговор наручиоца дат поводом наведеног питања, те је с тим у вези указао да је уочену неправилност истакао имајући у виду да иста представља дискриминаторски услов и директно кршење начела обезбеђивања конкуренције и забране дискриминације и начела једнакости привредних субјеката. Даље је подносилац захтева истакао да је наручилац и за разводно постројење као целину и за микропроцесорске уређаје као део, предвидео јасне техничке спецификације које понуђена опрема мора да испуни, те је стога нејасно зашто понуђена опрема мора бити од истог произвођача, указујући да само разводно постројење већ у себи садржи значајан број компоненти значајних за његово функционисање које нису или не морају бити од истог произвођача. У вези са наведеним подносилац захтева је указао да се наручилац у конкурсној документацији позива на велики број важећих и релевантних стандарда којима се поткрепљују захтеви које одређена опрема мора да испуни, те да ниједан од тих стандарда ни у једном свом делу нема захтев да неки делови опреме морају бити од истог произвођача, већ које техничке критеријуме та опрема треба да испуни. Подносилац захтева је затим навео да уколико је наручилац желео да постигне додатни ниво поузданости и квалитета на технички исправан и недискриминаторски начин, могао је то учинити проширењем табеле техничких спецификација, с тим да такав захтев, како указује подносилац захтева, наручилац није могао поткрепити ниједним постојећим стандардом или препоруком, што је једино меродавно, посебно имајући у виду да се наручилац око постављених спецификација за опрему редовно позива на релевантне међународне стандарде и да се испуњење постављених техничких спецификација доказује сертификатима међународно акредитованих лабораторија које испитују опрему према међународно признатим стандардима. У вези са образложењем наручиоца датим кроз одговор на постављено питање подносилац захтева је истакао да резервна опрема за хелије и за микропроцесорске уређаје није истог типа, врсте и намене, те да начин манипулисања микропроцесорским уређајима ни по чему није сличан манипулисању хелијама. Даље је подносилац захтева указао да се провером каталога средњенапонских разводних постројења водећих светских произвођача

долази до закључка да се ниједан од њих не ограђује од квалитета рада свог постројења и његових елемената у случају да су микропроцесорски заштитно – управљачки уређаји од другог произвођача, те је с тим у вези приложио фотографије за које тврди да су из Siemens фабрике у Немачкој и АВВ фабрике из Чешке, те да се на истима налазе разводна постројења три различита произвођача опреме, као и да су у сваком од тих постројења уграђени микропроцесорски уређаји различитог произвођача од оног који производи само разводно постројење. Такође је подносилац захтева указао да је увођењем појма дигитализације ЕЕС-а додатно оснажен термин „interoperability“ који је уведен са појавом стандарда IEC 61850 на којем наручилац инсистира и који је део захтева у оквиру ове јавне набавке који морају да испуне микропроцесорски уређаји, те је истакао да је циљ наведеног стандарда успостављање интероперабилности између уређаја различитих произвођача који даље имају интеракцију са физичким деловима разводног постројења од различитих произвођача, што је по мишљењу подносиоца захтева у колизији са постављеним захтевом да РП 35kV, РП 10kV и микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача. Даље је подносилац захтева указао да је наручилац у обрасцу структуре цене предвидео да се посебно наведу подаци за тип и произвођача хелије (тј. разводног постројења) и подаци за тип и произвођача МРСU (тј. микропроцесорски уређај) чиме је по мишљењу подносиоца захтева наручилац првобитно оставио простор да разводно постројење и микропроцесорски уређаји могу бити од различитог произвођача, те да је накнадно у оквиру техничке спецификације изменио наведени услов. Поред наведеног, подносилац захтева је указао да је наручилац у више поступака јавних набавки прихватио да уређаји буду од различитих произвођача, као и да су у светској пракси из области енергетике, означени уређаји и те како компатибилни, те да то што су исти од различитог произвођача, по мишљењу подносиоца захтева, никако не утиче на њихову функционалност, на једноставније одржавање, поправке и ремонт. Такође је навео да стварање праксе по којој различити делови неког постројења морају бити од истог произвођача води томе да ће само неколико произвођача у земљи бити у стању да конкурише у поступцима јавних набавки, те да ће фирме попут SIEMENS-а стећи монополски положај (или положај близак монополском).

Подносилац захтева је затим кроз наводе захтева за заштиту права истакао да је постављеним питањем наручиоцу указано да техничка документација поседује недостатак у погледу поштовања изолационих нивоа и координације изолације високонапонских електроенергетских постројења којем припада и објекат предметне трансформаторске станице, те је цитирао постављено питање и у вези са наведеним дати одговор наручиоца. С тим у вези указао је да изолациони нивои и исправна координација изолације чине основни постулат безбедности и то: опреме предметне ТС која представља озбиљну инвестициону вредност, али надасве безбедности погонског особља, те је навео да је стручна терминологија: номинални напон, назначени напон, назначени радни напон, радни напон, највиши напон, у предметној конкурсној документацији коришћена на погрешан, двосмислен и технички неправилан начин. Такође је истакао да предметна конкурсна документација није усклађена у наведеном контексту са пројектним задатком за предметни објекат трансформаторске станице.

Даље је подносилац захтева оспорио садржину конкурсне документације у делу који се односи на критеријуме за избор привредног субјекта, те је с тим у вези цитирао питање које је заинтересовани привредни субјект упутио наручиоцу преко Портала јавних набавки, а којим је указано да је захтевом да сертификат о стручној оспособљености за рад са СН кабловским прибором буде баш од произвођача

нуђене опреме, предвиђеним у тачки 4.2. „Техничка лица или тела – извођење радова“, наручилац поступио противно одредбама члана 7. и 9. ЗЈН. С тим у вези указао је да се код овакве врсте пројеката (тј. трафостаница напонског нивоа 35/10kV) примарна опрема састоји од Постројења 35kV са микропроцесорском заштитом, енергетског трансформатора 35/10kV, постројења 10kV са микропроцесорском заштитом, ормана управљања и даљинске команде (Орман SCADA система), система сопствене потрошње (тј. АС/DC развода, АКУ батерија, исправљача и кућног трансформатора) и евентуално Отпорника за уземљење неутралне тачке – док се сва остала опрема, као што су каблови, одводници пренапона, калорифери, потпорни изолатори, кабловске завршнице, индикатори напона, оптички проводници, кућне инсталације и сл. – дефинише као секундарна опрема, те је навео да наручилац уместо за примарну захтева сертификоване кадрове за секундарну опрему, и то само за рад са СН кабловским прибором. Подносилац захтева је истакао да наручилац није захтевао обученост за монтажу енергетског трансформатора или постројења 35kV и 10kV иако је та опрема софистицирана, специфичне конструкције, скупа и захтева прецизну монтажу, док кабловски прибор има доста мању вредност од само једне ћелије 35kV, те је указао да је по правилима струке и у пракси извођења радова за рад са СН кабловским прибором довољно елементарно познавање електротехничке струке уз обученост за рад у близини напона.

Кроз даље наводе захтева за заштиту права подносилац захтева је оспорио захтев техничке спецификације да се ћелије у постројењу 35kV набављају са SF6 гасом, те је у том смислу цитирао постављено питање заинтересованог привредног субјекта и дати одговор наручиоца. Подносилац захтева је навео да наручилац кроз дато образложење није дао одговор на питање зашто се наручилац као јавно предузеће не придржава препорука које је усвојила ЕУ. Даље је навео да наручилац кроз дати одговор није образложио зашто се набављају предметна постројења са SF6 гасом који је штетан по животну средину, односно зашто набавља опрему која ће се за пар година, када кроз предприступне преговоре Република Србија буде усклађивала домен екологије, морати мењати, као и зашто се ћелије у постројењима 35kV набављају са SF6 гасом, док су ћелије у постројењу 10kV за исти објекат предвиђене као ваздухом изоловане (тј. „metal clad“).

Подносилац захтева је даље цитирао питање заинтересованог привредног субјекта и одговор наручиоца дат у вези са истим, којим је од наручиоца тражено појашњење захтева техничке спецификације да су у постројењу 10kV ћелије опремљене заштитом од унутрашњег електричног лука. Подносилац захтева је истакао да наручилац кроз дато образложење није дао одговор зашто наведена заштита захтевана у постројењу 10kV, уколико је фундаментално значајна и успешна, није захтевана и у постројењу 35kV (тј. на вишем напонском нивоу у целој ТС), те је навео да „заштиту од унутрашњег електричног лука“, као такву, не препознаје ниједан релевантни ИЕС стандард, те је указао да спорна заштита служи као модел „закључавања тендера“ за виђеног произвођача и одабраног понуђача, а не као евентуално напредна функција/тј. напредно техничко решење.

Због свега наведеног, подносилац захтева је предложио да се предметни захтев за заштиту права усвоји, те је поставио и захтев да му, као трошкове поступка заштите права, наручилац надокнади укупан износ од 120.000,00 динара на име таксе уплаћене поводом поднетог захтева за заштиту права.

У складу са чланом 220. став 1. тачка 2) ЗЈН, наручилац је по пријему захтева за заштиту права, доставио Републичкој комисији одговор поводом истог уз

документацију из предметног поступка јавне набавке, која је примљена и заведена дана 03.10.2022. године.

Такође, у складу са чланом 220. став 1. тачка 2) ЗЈН, наручилац је дана 03.10.2022. године, електронским путем преко Портала јавних набавки, доставио подносиоцу захтева примерак одговора датог поводом поднетог захтева за заштиту права.

Изјашњавајући се на наводе поводом поднетог захтева за заштиту права, наручилац је кроз аргументацију изнету у оквиру одговора указао да је у обрасцу структуре цене при опису сваке од ћелија јасно наведен захтев да се „свака од ћелија испоручује као комплетан производ“. Даље је навео да се свака описана ћелија разводног постројења 35kV или 10kV састоји од конструкције ћелије са уграђеним расклопним елементима, мерним трансформаторима и везама између њих као једног дела и микропроцесорског уређаја који се уграђује у нисконапонски ормарић ћелије и да та два дела чине функционално целовиту ћелију како је захтевано у смислу „комплетног производа“, те да се у једном истом објекту, а из разлога истоветних решења манипулације (руковања) постројењима и самим тим и лакшег руковања и истоветне логике при руковању од стране руковалаца (у прилог њиховој безбедности) у трафо станицама, тежи да и разводно постројење 35kV и разводно постројење 10kV буду од истог произвођача. Наручилац је затим указао да се захтевом да цело постројење буде од истог произвођача тежи унификацији у смислу резервне опреме и једноставности приликом руковања, истим начином манипулисања, што диспечерским екипама олакшава рад и спречава погрешне манипулације, чиме се уједно спречава и угрожавање људских живота. Даље је наручилац навео да у својим трафостаницама поседује постројења свих напонских нивоа (за овај тип објеката 10kV и 35kV) од најмање три светска реномирана произвођача у којима су конструкције постројења са расклопним елементима и микропроцесорским заптитама од истог произвођача (ТС 35/10 kV Галеника, ТС 35/10 kV Сурчин, ТС 35/10 kV Технички факултет и други), указујући да се под наведеним подразумева да произвођачи 10kV постројења и 35kV постројења производе и прекидаче и микропроцесорску заштиту (произвођачи: SIEMENS, ABB, Schneider Electric и други). Наручилац је истакао да су експлоатационе карактеристике таквих постројења поузданије, као и да сервис и брзина одзива представника произвођача при потребном сервису, те избегавање пребацивања одговорности због евентуалне нефункционалности у неком периоду експлоатације постројења између произвођача ћелије и произвођача микропроцесорског уређаја иду у прилог томе да је најбоље да за ћелију као „комплетан производ“ при набавци, али и приликом касније експлоатације, буде задужен један произвођач, односно овлашћени заступник или сервисер у Републици Србији. Даље је наручилац указао да је у вези питањем заинтересованог привредног субјекта од 12.08.2022. године дато појашњење да „опрема у Орману даљинског управљања, коју чине даљинска станица (РТУ), станични рачунар, ГПС пријемник и Ethernet switch која са релејима чини целину звану систем заштите и управљања не мора бити од истог произвођача као и МПЗУ (микропроцесорски уређај за заштиту и управљање), последично и истог произвођача као разводно постројење“, већ да остаје при постојећем захтеву да само „разводно постројење 35kV, разводно постројење 10kV и микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача“, у смислу захтевања ћелије као комплетног производа. Такође, наручилац је истакао да приликом дефинисања наведеног услова није постојала намера за искључењем потенцијалних понуђача од могућности учешћа у предметном поступку јавне набавке, већ да је значај самог објекта који је предмет јавне набавке и сигурност

целокупног система био одлучујући разлог због којег је захтеван оспорени услов. С тим у вези истакао је да је коришћење постројења са компонентама различитих произвођача, често и коришћење делова који немају комплетан атест, доводило до хаварија и до погрешних и отежаних манипулација због нефункционисања разних електричних и механичких блокада, нарочито при манипулацијама диспечерских екипа током ноћних сати. Поред наведеног наручилац је истакао да је захтев за достављањем ауторизације произвођача склопа оправдан из разлога сигурности самог објекта, који је предмет набавке, као и због сигурности целокупног електроенергетског система, јер постоји основана могућност да понуђач изврши склапање постројења од елемената више различитих произвођача, чиме се губи функционалност склопа и типско испитивања се доводи у питање.

Наручилац је затим кроз аргументацију изнету у оквиру одговора истакао да је у складу са Правилном о раду дистрибутивног система Електродистрибуције Србије, за мрежу називног напона 35kV дефинисан максимални напон од 38kV, те је указао да је важећим пројектним задатком за израду техничке документације за изградњу предметне трафостанице у тачки 2.1.1. дефинисано да у мрежи назначеног напона 35kV, максимални радни напон износи 38kV, као и да је у пројектном задатку у тачки 3.2. дефинисано да се опрема разводног постројења бира у складу са највишом вредношћу напона система $U_s=38kV$. Даље је указао да је кроз конкурсну документацију за разводна постројења захтевано да су типски испитана у складу са СРПС ЕН 62271-200, односно еквивалентним стандардима, а који стандард/стандарди истоветно дефинишу U_r (rated voltage: у преводу назначени напон расклопне опреме или постројења) као највиши напон за који су расклопна постројења намењена. У вези са наведеним наручилац је истакао да је, узевши у обзир наведени податак за захтевани максимални напон од 38kV из поменутог Правила о раду дистрибутивног система Електродистрибуције Србије, сматрао да је за разводна постројења у мрежама називног напона 35kV, кроз конкурсну документацију захтевани назначени напон $U_r \geq 38kV$ исправно дефинисан. Наручилац је потом у погледу постављеног захтева за степеном изолације израженим преко одговарајућих испитних напона (минимум LI 185 AC80, како је дефинисано у конкурсној документацији), истакао да сматра да исти није у колизији са препорукама стандарда СРПС ЕН 60038, те је указао да су како кроз техничку документацију, тако и кроз овај одговор, сви термини и дефиниције коришћени у складу са важећим стандардима и нормативима.

У вези са наводом захтева за заштиту права којим је подносилац захтева оспорио критеријум за избор привредног субјекта предвиђен у тачки 4.2. „Техничка лица или тела – извођење радова“, а којим је захтевано да сертификат о стручној оспособљености за рад са СН кабловским прибором буде од произвођача нуђене опреме, наручилац је указао да за опрему за коју сматра на основу досадашњег искуства да монтери који изводе радове имају тешкоће приликом монтаже неког специфичног дела трафостанице, тражи доказе да потенцијални понуђачи/извођачи радова буду оспособљени за тај специфични део трафостанице, чиме жели да постигне да има најквалитетнију опрему и најстручније кадрове како би у укупном смислу имао поуздану и најквалитетнију трафостаницу. Наручилац је затим навео да је нетачна тврдња подносиоца захтева да рад са кабловским прибором није битан с обзиром на то да сваки део трафостанице, а нарочито у примарном делу, уколико дође до квара, и/или топлог места, повећаним парцијалним пражњењима доводи до испада дела извода или целе трафостанице, а тиме и угрожавања напајања корисника и нефункционисања трафостанице у делу за који је она намењена, те је истакао да је суштина да понуђачи докажу да су оспособљени за рад и монтажу

опреме коју нуде и коју ће уградити. Даље је наручилац навео да је захтевао сертификат за рад са кабловским прибором како би избегао кварове који су последица нестручних радова, указујући да је приликом израде спојница и завршница у новим трафостаницама неопходно поштовати поступак израде (редослед скидања изолационог дела, полупроводног дела, плаштова и др.), као и обезбедити висок ниво чистоће околине, те да уколико наведено није испоштовано може доћи до контаминације изолационог дела који доводи до парцијалних пражњења или неправилног обликовања потенцијала. Такође, наручилац је истакао да повезивање нпр. трансформатора захтева да се испоштује само да налегање површине слојева буде стегнуто одређеним обртним моментом, и да спојно место буде од сличног или истог материјала, што је лако проверљиво од стране надзорног органа на терену, док је са друге стране код нпр. кабловске завршнице ради обезбеђивања одређеног нивоа чистоће, правилног сечења изолационог дела, полупроводног дела, плашта, уземљења кабловске завршнице, потребан висок и прецизан ниво рада, као и да није лако уочљиво да ли је све урађено како треба. Даље је навео да је предметни кабловски прибор различит код различитих произвођача па самим тим не значи да уколико monter има искуства са једном врстом прибора да ће то искуство моћи да примени и на прибору другог произвођача, те је указао да се „крупнија“ опрема купује као већ повезан производ, а да кабловски прибор тек треба да буде монтиран. Поред наведеног, наручилац је указао на негативна искуства која је имао приликом израде кабловских завршница на трафостаницама ТС 35/10kV Технички факултет и ТС 35/10kV Земун центар, где су потпуно нове кабловске завршнице имале топло место (на две ћелије), који се касније развио у трофазни кратак спој, те да је приликом анализе овог квара комисија установила да је квар изазвала нестручна обрада кабловске завршнице, што је довело до хаварије целокупне 35kV ћелије, а испад те ћелије је довео до смањења поузданости нашајања ужег центра града Београда, у прилог чему је уз одговор доставио документ под називом „Извештај о анализи догађаја у ТС 35/10 kV Технички факултет који су довели до хаварија у 35kV ћелијама број 5 и 14 са освртом на догађаје на кабловским завршницама у 35kV ћелијама број 1 и 10“.

У вези са наводом захтева за заштиту права којим је подносилац захтева оспорио захтев техничке спецификације да се ћелије у постројењу 35kV набављају са SF6 гасом, наручилац је истакао да предметни избор постројења није у колизији ни са једним техничким нормативом, нити је у колизији са обавезујућим нормативима који дефинишу производњу и уградњу (употребу) постројења овога типа. Даље је наручилац навео да је кроз одговор на постављено питање указао да одговорно прати све нормативе, како у домену технике, тако и у домену екологије, те да ће у том смислу када се у свему развију и буду доступни еколошки прихватљивији еквивалентни производи у типу ових „компактних“ постројења, размотрити оправданост и почети са применом таквих производа на неким будућим објектима на којима се укаже потреба за применом истих. Наручилац је затим навео да је за ћелије постројења 10kV изабрао ваздухом изоловане ћелије (постројење) из разлога што на напонском нивоу 10kV (постројење до 12 kV) поменуте предности гасом (SF6) изолованих постројења престају да буду доминантне (габарити су скоро идентични као ваздухом изолована постројења, манипулативност на сличном нивоу и итд.). Такође је наручилац констатовао да се предметна постројења и даље производе код свих великих светских произвођача, а да су на тржишту Републике Србије производи овог типа највише заступљени, као и да се производе и нуде од барем три реномирана европска и светска произвођача (SIEMENS, ABB и Schneider Electric).

Даље је наручилац кроз аргументацију изнету у одговору, а у вези са наводом захтева за заштиту права којим је подносилац захтева оспорио захтев техничке спецификације да су у постројењу 10kV ћелије опремљене заштитом од унутрашњег електричног лука, навео да је из постављеног захтева техничке спецификације који гласи „Ћелије су опремљене заштитом од унутрашњег електричног лука помоћу које је трајање електричног лука ограничено до максимално 120 ms, на принципу детекције појачаног интензитета светлости од стране светлосних (фото) сензора уграђених по одељцима у ћелији или на другом технички задовољавајућем принципу“, јасно да се не инсистира на ком ће принципу предметна заштита бити реализована, јер то зависи од произвођача постројења, чиме је избегнуто нарушавање конкуренције или било ког права потенцијалних понуђача. Наручилац је затим истакао да је наведени технички захтев за предметном заштитом битан и потребан у смислу повећања сигурности и поузданости постројења, те је указао су се у претходним годинама, кроз понуде на јавним набавкама, за објекте овога типа код наручиоца, нудила и уграђивала постројења која испуњавају истоветно описане захтеве од барем три европска, односно светска произвођача.

Подносилац захтева је дана 05.10.2022. године, преко Портала јавних набавки, Републичкој комисији и наручиоцу доставио мишљење у вези са одговором наручиоца датим поводом поднетог захтева за заштиту права у којем је поновио аргументацију изнету у поднетом захтеву за заштиту права. Додатно је подносилац захтева истакао да резервни делови за заштитне уређаје и остатак ћелије нису исти, нити долазе из истих фабрика (ни када је заштита и ћелија од истог произвођача), те да за сваки битнији елемент у електроенергетском систему постоје посебне службе за руковање и одржавање, тако да се служба „релејне заштите“ бави руковањем и одржавањем заштитних уређаја, служба уклопничара се бави руковањем и одржавањем мерних уређаја, као и да брзина одзива представника при потребном сервису нема везе са тим да ли су ћелије и заштита од истог произвођача, јер се кроз претходно вођене поступке и закључене уговоре, као и из модела уговора у овој јавној набавци, може видети да је одређено у ком року се извођач/представник мора појавити (тј. одазвати) на било који позив наручиоца у случају рекламације, уоченог недостатка и сл. Подносилац захтева је затим навео да у погледу степена изолације енергетског трансформатора и разводног постројења 35kV нису испоштовани основни постулати струке и закона, у погледу изолационих нивоа и координације изолације, те је с тим у вези указао да је наручилац на номиналном напону 35kV захтевао параметре који по његовом мишљењу угрожавају сигурност опреме и погонског особља тако да је за енергетски трансформатор захтевао исправан степен изолације LI 170/AC70, а за разводно постројење степен изолације LI 185/AC80 који није исправно координисан са степеном изолације енергетског трансформатора на овом напонском нивоу. Подносилац захтева је даље у мишљењу навео да за своју тврдњу да је на објектима ТС 35/10kV Технички факултет и ТС 35/10kV Земун центар дошло до хаварије услед лоше израђених завршница наручилац не прилаже ниједан доказ, те је указао да на свакој трафостаници постоји бар 10ак монтерских послова сложенијих од израде кабловских завршница, а и од монтаже трансформатора (нпр. подешавање микропроцесорске заштите). Истакао је и да габарити ћелија, као ни нека „манипулативност“ не могу бити разлог да се набавља опрема штетна за животну средину, а која ће се за пар година морати демонтирати и уништавати.

Републичка комисија је утврдила да су испуњене процесне претпоставке за поступање по предметном захтеву за заштиту права имајући у виду да је поднет у року, од стране лица које има активну легитимацију, да има садржину која је у складу са чланом 217. став 1. ЗЈН, као и да је уз исти достављен доказ о уплати таксе из члана 225. ЗЈН.

Након детаљног разматрања комплетне достављене документације (укључујући и податке који су у вези са предметним поступком јавне набавке објављени и доступни на Порталу јавних набавки), те садржине свих навода изнетих како у поднетом захтеву за заштиту права, тако и у одговору који је поводом њега дат од стране наручиоца, те мишљењу подносиоца захтева датом у вези са одговором наручиоца, Републичка комисија је о основаности предметног захтева за заштиту права, одлучила као у диспозитиву решења из следећих разлога:

Републичка комисија је разматрала наводе захтева за заштиту права којима је подносилац захтева указао да наручилац није правилно сачинио конкурсну документацију у делу који се односи на захтеве техничке спецификације.

Увидом у податке о предметном поступку јавне набавке доступне на Порталу јавних набавки, утврђено је да је дана 08.09.2022. године заинтересовани привредни субјект наручиоцу упутио „Захтев за додатним појашњењима“ следеће садржине:

„Скрећемо пажњу наручиоцу да се на више места у оквиру Конкурсне документације (КД), као и у већем броју јавних набавки последњих неколико година, намерно или из незнања погрешно наводе и мешају појмови: номинални напон, назначени напон, назначени радни напон, радни напон, највиши напон, што је низ техничких термина који су у предметној КД коришћени на неконзистентан, погрешан и свакако технички неправилан и неисправан начин. Такође, провлачи се ознака U_m без да је игде речено о којем напону се ради. (Нпр. дословце за прекидаче, земљоспојнике, изолаторе, у разводном постројењу номиналног напона 35kV стоје захтеви типа: "назначени напон $U_T=U_m$ ", "највиши напон U_m ", и тако у бесконачност. А ради се о простим стварима у овом контексту: ако је у питању номинални напон 35kV тада је, према стандардима ИЕЦ/СРПС/ЕН захтеваним КД, максимални радни напон 38kV, односно и лаику је јасно да не може U_m истовремено бити и назначени (радни) и највиши напон истовремено. Ово је само једна илустрација, а у предметној КД је огроман број грешака наведеног типа. Стога захтевамо од наручиоца да припреми у целости технички и законски коректну и исправну техничку документацију у свим документима предметне КД! Наведени термини и њихове вредности апсолутно нису у складу са важећим, и у КД захтеваним, ИЕЦ/СРПС/ЕН стандардима за посматране дефинисане карактеристике предметних разводних постројења номиналних напона 35kV и 10kV, а што је најважније, оваква техничка недоследност оставља могућност вишеструког тумачења, што је супротно одредбама важећег Закона о јавним набавкама (ЗЈН).

Потребно је имати у виду да су, у предметној КД, нивои изолације за енергетски трансформатор и разводна постројења номиналних напона 35kV и 10kV како технички, тако и законски неисправно дефинисани. Наиме, у погледу степена изолације, за енергетски трансформатор дефинисани су следећи услови (мада је веома интересантно да детаљне техничке карактеристике енергетског трансформатора нису дате у делу КД дефинисаном као Техничке спецификације већ у делу Структура цене): за намотај номиналног напона 35kV: степен изолације намотаја је LI 170/AC70, а за његове потпорне изолаторе степен изолације је LI 170/AC70, за намотај номиналног напона 10,5kV: степен изолације намотаја је LI 75/AC28, а за његове потпорне изолаторе степен изолације је LI 75/AC28.

С друге стране, за припадајућа постројења номиналних напона 35kV и 10kV дефинисани су следећи услови у погледу степена изолације: Разводно постројење номиналног напона 35kV: LI 185/AC80 (страница 3 Техничке спецификације), Разводно постројење номиналног напона 10kV: LI 75/AC28 (страница 6 Техничке спецификације). Из претходног јасно произилази да у погледу степена изолације енергетског трансформатора и разводног постројења 35kV нису испоштовани основни постулати струке. Осим што је овако дефинисан захтев у супротности са начелима струке, он истовремено представља и непоштовање елементарних техничких норми и кодекса. За разумевање наведене проблематике довољно је знање којим би требало да располажу чак и несвршени студенти електроенергетике, а код стручњака са завидном праксом овакве, потенцијално катастрофалне грешке се не би смеле јављати. О реакцији техничких инспекцијских органа не би требало трошити ни речи. Оваквим захтевом је практично и технички речено, односно дозвољено (а може се рећи и захтевано), у оквиру КД да било који значајнији пренапон на 35kV страни електроенергетске мреже директно угрози остатак предметне ТС 35/10kV и на тај начин доведе до значајне хаварије у објекту трансформаторске станице.

Стога Вас молимо да поново размотрите постављене захтеве и да за разводно постројење 35kV дефинишете технички и законски исправан изолациони ниво који је истовремено у складу како са захтеваним ИЕЦ/СРПС/ЕН нормама наведеним у КД, тако и са техничким препорукама електродистрибутивног сектора ЕПС, а то је LI 170/AC70, што одговара максималном радном напону од 38kV који се може појавити у мрежи номиналног напона 35kV. На тај начин би биле испоштоване елементарне техничке законитости када је у питању координација изолације у оквиру предметног објекта. Такође, скрећемо пажњу Наручиоцу да се овакве недозвољене грешке дешавају у низу година уназад, као и да је до сада више пута кроз питања Наручиоцу скретана пажња на идентичну проблематику коју је Наручилац најчешће решавао корекцијом и исправкама у КД на начин како је захтевано у предметном питању! Скрећемо пажњу да постоји и други начин решавања ове неусаглашености, а то је да се промене изолациони нивои захтевани за енергетски трансформатор (на странама 35kV и 10kV), као и да се промени захтевани изолациони ниво разводног постројења 10kV па да онда сви буду усклађени са тренутно захтеваним изолационим нивоом разводног постројења 35kV, LI 190/AC95, што би даље довело до изградње објекта какав није виђен у досадашњој пракси ЕПС и који би био далеко скупљи, а технички свакако неоправдан.“

Наручилац је у вези са наведеним захтевом за додатним појашњењима, кроз одговор дат преко Портала јавних набавки, дана 12.09.2022. године, истакао следеће:

„Наручилац остаје при постојећим захтевима. У складу са Правилном о раду дистрибутивног система Електродистрибуције Србије, за мрежу називног напона 35kV дефинисан је максимални напон од 38kV. Кроз конкурсну документацију, за разводна постројења захтевано је да су типски испитана у складу са СРПС ЕН 62271-200, односно еквивалентним стандардима. Поменути стандард/стандарди истовестно дефинишу U_r (rated voltage: у преводу назначени напон расклопне опреме или постројења) као највиши напон за који су расклопна постројења/опрема намењени. Узевши у обзир наведени податак за захтевани максимални напон од 38kV из поменутог Правила о раду дистрибутивног система Електродистрибуције Србије, сматрамо да је, за разводна постројења у мрежама називног напона 35kV, кроз конкурсну документацију захтевани назначени напон (rated voltage) $U_r \geq 38kV$

исправно дефинисан. Такође, захтев за степеном изолације израженим преко одговарајућих испитних напона (минимум LI185 AC80, како је дефинисано у конкурсnoj документациji) сматрамо да није у колизији са препорукама стандарда СРПС ЕН 60038, односно табелом 3 поменутог стандарда, заједно са наведеном националном фуснотом наведеном испод поменуте табеле. Важно је напоменути, чак и да је са наше стране дошло до неразумевања прецизно наведених норматива који дефинишу ову област, захтеви за опремом изражени кроз конкурсну документацију би и тада били на страни техничке сигурности, односно виши (захтеви) од минимално захтеваних по подацима које је изнео потенцијални понуђач. Такође наручилац истиче да, приликом дефинисања наведеног услова, није постојала намера нити има елемената за искључивањем потенцијалних понуђача од могућности учешћа у предметном поступку јавне набавке, већ да је значај самог објекта који је предмет јавне набавке и сигурност целокупног система, определила наручиоца на захтевање описаног услова. Податак који иде у прилог ненарушавању конкуренције, односно непостојању било каквих дискриминаторских елемената у искључиво техничким захтевима је и податак да се последњих неколико година, у складу са оваквим захтевима, на јавним набавкама које смо реализовали са идентичним захтевима, појављује минимум четири светска произвођача који испуњавају захтевани критеријум за избор предметне опреме.“

Даљим увидом у податке о предметном поступку јавне набавке доступне на Порталу јавних набавки, утврђено је да је дана 08.09.2022. године заинтересовани привредни субјект наручиоцу упутио следећи „Захтев за додатним појашњењима“:

„Уочено је да се у Техничкој спецификацији у делу Заштитно-управљачка опрема налази напомена у којој стоји:

- РП 35kV, РП 10kV и микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача.

Молимо вас да тенденциозно дефинисан захтев уклоните и да дозволите коришћење независних произвођача за разводно постројење и микропроцесорске уређаје. Сматрамо да овај и слични захтеви никако не смеју бити коришћени на начин како је то тренутно учињено јер немају упориште у нашем закону о енергетици, ИЕЦ нормама и важим техничким препорукама.“

Наручилац је у вези са наведеним захтевом за додатним појашњењима, преко Портала јавних набавки, дана 12.09.2022. године дао следећи одговор:

„Наручилац остаје при постојећим захтевима. У обрасцу структуре цене, при опису сваке од ћелија јасно је наведен захтев да се „свака од ћелија испоручује као комплетан производ“. Свака описана ћелија разводног постројења 35kV или 10kV се састоји од конструкције ћелије са уграђеним расклопним елементима, мерним трансформаторима и везама између њих као једног дела и микропроцесорског уређаја који се уграђује у нисконапонски ормарић ћелије и та два дела чине функционално целовиту ћелију како је захтевано у смислу „комплетног производа“. Такође, у једном истом објекту, из разлога истоветних решења манипулације (руковања) постројењима и самим тим и лакшег руковања и истоветне логике при руковању од стране руковалаца (у прилог њиховој безбедности) у трафо станицама, тежи се да и разводно постројење 35kV и разводно постројење 10kV буду од истог произвођача. Наравно, у неком другом објекту (трафо станици) потпуно је нормално да може бити заступљен неки други произвођач, али под истим условима да „разводно постројење 35kV, разводно постројење 10kV и микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача“. Овим захтевом да цело постројење буде од истог произвођача, наручилац тежи унификацији у смислу резервне опреме и једноставности у руковању, истим начином манипулисања, што диспечарским

екипама олакшава рад и спречава погрешне манипулације, а тиме и спречава угрожавање људских живота. Наведени оправдан захтев да „разводно постројење 35kV, разводно постројење 10kV и микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача“ се код наручиоца примењују годинама уназад, без угрожавања конкуренције, чему иде у прилог да се у поступцима јавних набавки, до сада, за овај и сличне типове објеката нуди опрема од минимум три светска произвођача овог типа енергетске опреме која испуњава захтевани критеријум.“

Даљим увидом у податке о предметном поступку јавне набавке доступне на Порталу јавних набавки, утврђено је да је дана 08.09.2022. године заинтересовани привредни субјект наручиоцу упутио „Захтев за додатним појашњењима“ којим је од наручиоца тражио да усклади постављене захтеве у оквиру тендерске документације и да потврди да и опрема у Орману даљинског управљања, коју чине Даљинска станица (РТУ), станични рачунар, ГПС пријемник и Ethernet switch која са релејима чини целину звану систем заштите и управљања такође мора бити од истог произвођача као и МПЗУ (микропроцесорски уређај за заштиту и управљање), а имајући у виду постављени захтев да микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача као разводно постројење.

Наручилац је у вези са наведеним захтевом за додатним појашњењима, преко Портала јавних набавки, дана 12.09.2022. године, кроз дати одговор истакао да остаје при постојећим захтевима, те је навео да није сагласан са проширивањем захтева о „истом произвођачу“ и на опрему у орману даљинског управљања јер за то нема разлога и могло би да се протумачи дискриминаторски, већ да остаје само при захтеву да „РП 35кВ, РП 10кВ и микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача“, па је констатовао да се појам „микропроцесорски уређаји“ односи на микропроцесорске уређаје за заштиту и управљање који се уграђују у нисконапонске ормариће хелија 35кВ и 10 кВ и који заједно са хелијама (конструкцијом хелије, високонапонском опремом и везама у хелији) чине „комплетан производ“, како је и захтевано конкурсном документацијом.

Надаље је увидом у податке о предметном поступку јавне набавке доступне на Порталу јавних набавки, утврђено је да је дана 08.09.2022. године заинтересовани привредни субјект наручиоцу упутио „Захтев за додатним појашњењима“ следеће садржине:

„Наручилац је кроз тендерску документацију (образац структуре цена и техничку спецификацију) дефинисао техничке карактеристике опреме и материјала, а међу истима за постројење 35kV (тј. за све хелије у њему је навео захтев следеће садржине „Постројење се изводи слободностојећим хелијама, по могућности у једном низу, SF6 гасом изолованих, које у нисконапонском ормарићу хелије садрже микропроцесорску заштиту и опрему за управљање (MPCU јединице).“ Знајући да су на нивоу ЕУ са којом Република Србија води предприступне преговоре о пуноправном чланству, донете директиве о постепеном смањењу и потпуном укидању SF6 гаса у периоду од 9 година почевши од 01.01.2023. год. (а на напонским нивоима до 72,5кВ тај период је 5 година) у циљу заштите животне средине (Напомена: директиве из ЕУ) молимо Наручиоца да објасни зашто се не придржава препорука које је усвојила ЕУ. Напомињемо да је период експлоатације ове врсте објеката најмање 30-40 година, те да ће се након приступања државе Србије ЕУ сви објекти који у себи садрже спорни SF6 гас морати реконструисати или укинути (тј. у сваком случају ће се морати из њих уклонити опрема која исти садржи у себи) - па се намеће питање зашто се Електродистрибуција Србије као Јавно предузеће не придржава државне стратегије за приступање ЕУ, већ за новопроектване објекте набавља опрему која ће се у скоријој будућности морати

укидати, а уз то на директан начин наноси штету буџету Републике Србије и свих њених грађана. На основу овог питања везано за набавку опреме са штетним SF6 гасом - молимо наручиоца да појасни из којих разлога се ћелије у постројењу 35kV набављају са тим спорним и штетним гасом SF6, а ћелије у постројењу 10kV су за исти објекат предвиђене као ваздухом изоловане (тј. „metal clad“). Ако ћелије са SF6 гасом и поврх директива ЕУ имају икакве предности у односу на ваздухом изоловане ћелије - зашто наручилац не набавља и ћелије за постројење 10kV изоловане са SF6 гасом већ ове које су ваздухом изоловане.

У документу који се зове Техничка спецификација, а у делу којим се дефинишу технички захтеви за 10kV постројење налази се и следећи опис: „Ћелије су опремљене заштитом од унутрашњег електричног лука помоћу које је трајање електричног лука ограничено до максимално 120 ms, на принципу детекције појачаног интензитета светлости од стране светлосних (фото) сензора уграђених по одељцима у ћелији или на другом технички задовољавајућем принципу. Распоред сензора треба да буде такав да покрије могућност детекције лука у свим деловима ћелије равноправно, а минимално три сензора по ћелији у кабловском одељку, прекидачком одељку, сабирничком одељку. Логика рада заштите од појаве електричног лука треба да обухвати следеће: детекција лука у кабловском делу треба да реагује на искључење прекидача припадајуће ћелије, детекција лука у прекидачком и сабирничком делу треба да реагује на искључење и надређених прекидача у секцији, ако је наведена функција имплементирана у микропроцесорску заштиту ћелије, микропроцесорским уређајем опремити сваку ћелију.“ Молимо наручиоца да појасни следеће:

1. О каквој заштити се ради с обзиром да иста није дефинисана у Обрасцу структуре цена - ни као засебна целина, ни као део ћелије?

2. Како иста функционише - односно у случају „детекције“ како наручилац дефинише - да ли се врши искључење само предметне ћелије из погона или целог постројења?

3. Ако је одговор на претходно питање да се искључује само предметна ћелија, а „електрични лук“ се јавио у сабирничком одељку који је отворен кроз све ћелије и слободно се преноси - шта се уопште тиме штити?

4. Који ИЕЦ стандард исту дефинише, пошто стандард који је захтеван кроз горњи део техничке спецификације (а то је ИЕЦ 62271-200) исту не препознаје као такву, а осим тога кроз тај стандард се већ врши испитивање ћелије на отворени лук?

5. Којим документом (атест, испитни лист, потврда о усаглашености) се доказује постојање исте у ћелији?

Молимо наручиоца да нам појасни ако заштита описана у претходном (тј. како је наручилац дефинисао „заштита од унутрашњег електричног лука“) и специфицирана у постројењу 10kV је фундаментално значајна и успешна зашто иста није захтевана и у постројењу 35kV (тј. на вишем напонском нивоу у целој ТС) или је то постројење мање важно за наручиоца.“

Наручилац је у вези са наведеним захтевом за додатним појашњењима, преко Портала јавних набавки, дана 12.09.2022. године, кроз дати одговор истакао следеће:

„Предметне гасом изоловане ћелије/постројења (SF6 гасом изоловани неки одељци ћелије) се код више европских и светских произвођача и даље производе и доступни су и на тржишту равноправно са ваздухом изолованим ћелијама/постројењима. Од случаја до случаја (односно, од објекта до објекта) предност се даје једном или другом типу постројења, на шта утиче више фактора

(код SF6 типа и до 4 пута мањи габарити, лакше манипулације, мањи захтеви за одржавањем и сл.). Такође, водећи рачуна о трошковима изградње наших енергетских објеката, потребно је напоменути да је за напонски ниво који треба да испуни тражени захтев за $U_r \geq 38kV$, и један и други тип постројења су ценовно блиски када се узму укупни трошкови производње и транспорта на локацију до објекта у Републици Србији. За сада не постоје још увек нормативи који забрањују производњу, промет и уградњу гасом изолованих (SF6) хелија/постројења. Наручилац прати нормативе, али и развој будућих производа еквивалентних описаним гасом изолованим (SF6) хелијама/постројењима, који ће уместо SF6 гаса користити неко друго еколошки прихватљивије средство за испуне појединих делова ових компактних постројења, те ће у складу са наведеним чиниоцима правовремено применити прихватљивије производе на неким будућим објектима.

Хелије треба да буду опремљене системом заштите од електричног лука и представљају њен интегрални део, како је и описано у Техничкој спецификацији као делу конкурсне документације: „Хелије су опремљене заштитом од унутрашњег електричног лука помоћу које је трајање електричног лука ограничено до максимално 120 ms, на принципу детекције појачаног интензитета светлости од стране светлосних (фото) сензора уграђених по одељцима у хелији или на другом технички задовољавајућем принципу. Распоред сензора треба да буде такав да покрије могућност детекције лука у свим деловима хелије равноправно, а минимално три сензора по хелији“. Принцип, односно логика деловања такође је дата кроз конкурсну документацију: „Логика рада заштите од појаве електричног лука треба да обухвати следеће: „детекција лука у кабловском делу треба да реагује на искључење прекидача припадајуће хелије, детекција лука у прекидачком и сабирничком делу треба да реагује на искључење и надређених прекидача у секцији“. Ако кроз процес израде техничке документације Пројеката за извођење, од стране пројектанта буду предложена и нека технички боља решења биће размотрена у процесу усаглашавања и одобравања документације од стране наручиоца. Поменути пројекти за извођење су, такође предмет ове јавне набавке и обавеза су будућег Извођача, односно предмет су разматрања потенцијалног Понуђача, у складу са важећим Обрасцем структуре цене. Поменути стандард ИЕЦ 62271-200 (односно еквивалентни стандард) покрива део о испитивању хелије на отворени лук, те не може покривати део о заштити од унутрашњег електричног лука. Техничком документацијом јасно је наведено да постројење треба да поседује и заштиту од електричног лука, дакле механизам брзе детекције и гашења унутрашњег електричног лука имплементиран у микропроцесорску заштиту хелије, те адекватним микропроцесорским уређајем треба опремити сваку хелију, а све у складу са принципима на којима је заснована функција детекције и заштите од унутрашњег лука код конкретног произвођача. Техничка каталожна документација понуђеног постројења са припадајућом опремом, која се доставља уз понуду, треба да буде таква да се из ње недвосмислено може проверити да ли понуђено постројење у свему одговара техничким захтевима из конкурсне документације, па и постојање и принцип заштите од унутрашњег електричног лука као саставни део постројења. У зависности од принципа реализације ове функције код различитих произвођача, довољно је да се одговарајући принципи функционисања предметне заштите виде кроз каталожну документацију за микропроцесорске уређаје који се уграђују у хелије или кроз каталожну документацију за хелије (разводна постројења 35kV и 10kV) или и у једној и другој поменутој каталожној документацији.”

Увидом у конкурсну документацију сачињену за предметни поступак јавне набавке, у део „Општи подаци о предмету набавке“ утврђено је да је у истом наведено да предмет конкретне јавне набавке представљају радови на изградњи ТС 35/10kV „Ваљево 12“, којим су обухваћени:

- набавка и уградња опреме и материјала,
- електромонтажни и грађевински радови и
- припадајуће услуге (геодетске услуге и услуге на изради Техничке документације, као и услуге на исходавању сагласности, обављању техничких прегледа изведених радова и исходавања употребних дозвола).

Даљим увидом у конкурсну документацију сачињену за предметни поступак јавне набавке, у део „Техничка спецификација“ утврђено је да је у истом наведено да предмет конкретне јавне набавке представља набавка радова, услуга и добара, односно набавка и испорука и уградња зграде, енергетских трансформатора, СН опреме, комплетне заштитно - управљачке опреме, и остале потребне опреме за изградњу нове ТС 35/10kV „Ваљево 12“, израда техничке документације, пријемно испитивање, испитивање пред пуштање у рад, реализација техничког прегледа, исходавање употребне дозволе, превод пратеће документације и упутстава на српски језик (за случај да није на српском или енглеском језику), обука за руковање и одржавање, а све према описима и спецификацији у наставку, пратећој структури цене и пратећем пројектном задатку. У делу „Опис планираног стања“ наведено је између осталог „Планирана су два енергетска трансформатора снаге по 12,5 MVA, на одговарајућим темељима са кадама и уљном канализацијом, смештени на отвореном, међусобно одвојени противпожарним зидом. У погонској згради биће смештено разводно постројење 35kV, разводно постројење 10kV, сопствена потрошња, заштита и управљање и пратећи орман телекомуникација.“ У истом делу су описани технички захтеви које понуђена опрема мора да испуњава, с тим да је наведено да су захтеви за енергетским трансформаторима детаљно описани у Структури цене, као и да су детаљни описи опреме и радова са количинама дати у пратећој Структури цене.

У делу у којем је дат технички опис за „Постројење 35kV“, наведено је да се постројење 35kV састоји од девет нових ћелија за унутрашњу монтажу, које се монтирају у новој згради, те да се постројење изводи слободностојећим ћелијама, по могућности у једном низу, SF6 гасом изолованих, које у нисконапонском ормарићу ћелије садрже микропроцесорску заштиту и опрему за даљинско управљање (МПЦУ јединице). У истом делу је наведено да ћелије 35kV треба да су произведене и типски испитане у складу са стандардом SRPS EN 62271-200 (односно другим еквивалентним стандардом). У делу у којем су описане „Електричне карактеристике мреже“ наведено је под тачком а) „номинални напон 35kV“, те је као електрична карактеристика постројења под тачком е) наведено „ $U_r \geq 38kV$ “, док је као степен изолације у тачки ф) наведено „мин. LI185 AC 80“.

У делу у којем је дат технички опис за „Постројење 10kV“, наведено је да се постројење 10kV састоји од 21 ћелије за унутрашњу монтажу, ваздухом изолованих (“metal clad”) које се монтирају у новој згради, те да се постројење изводи слободностојећим ћелијама извлачивог типа ширине оријентационо 600-800mm за 12kV напон, које у себи садрже микропроцесорску заштиту и опрему за даљинско управљање (МПЦУ јединице). У истом делу као технички захтев наведено је следеће: „Ћелије су опремљене заштитом од унутрашњег електричног лука помоћу које је трајање електричног лука ограничено до максимално 120 ms, на принципу детекције појачаног интензитета светлости од стране светлосних (фото) сензора уграђених по одељцима у ћелији или на другом технички задовољавајућем

принципу. Распоред сензора треба да буде такав да покрије могућност детекције лука у свим деловима ћелије равноправно, а минимално три сензора по ћелији:

- у кабловском одељку
- у прекидачком одељку
- у сабирничком одељку

Логика рада заштите од појаве електричног лука треба да обухвати следеће:

- детекција лука у кабловском делу треба да реагује на искључење прекидача припадајуће ћелије,

- детекција лука у прекидачком и сабирничком делу треба да реагује на искључење и надређених прекидача у секцији.

- ако је наведена функција имплементирана у микропроцесорску заштиту ћелије, микропроцесорским уређајем опремити сваку ћелију.

- ћелије су слободностојеће (нису дозидне) металом оклопљене и металом преграђене ("metal clad"), ваздухом изоловане, са вакуумским прекидачем у извлачивој изведби.

- сабирнички део је са једноструким изолованим сабирницама и са изолованим отцепима.

- сходно томе, ћелије 10 kV треба да су произведене и типски испитане у складу са стандардом SRPS EN 62271-200 (односно другим еквивалентним стандардом) и то: partition class PM, IAC категорија A FLR, LSC категорија 2B.“

У делу у којем је дат опис за заштитно управљачку опрему наведено је, између осталог, да се размена података између елемената система заштите и управљања реализује протоколом IEC 61850 Edicija 2, као и да је детаљан опис Ормана са станичним и комуникационим рачунаром (даљинском станицом) дат у Структури цене.

Након описа захтева за „Постројење 35kV“, „Постројење 10kV“ и „Заштитно управљачка опрема“, у виду напомене наведено је да „РП 35kV, РП 10kV и микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача“.

Такође у истом делу конкурсне документације наручилац је предвидео документацију која се доставља уз понуду као доказ на име испуњености захтева техничке спецификације, те је у том смислу за РП 35kV и РП 10kV, између осталог, наведено да ћелије 35kV и 10kV постројења треба да су типски испитане у складу са стандардом SRPS EN 62271-200 (или другим еквивалентним стандардом) од стране независне и акредитоване лабораторије, те да је понуђач у обавези да у понуди достави поменуте Извештаје о типским испитивањима, као и да се ћелије испоручују комплетно са уграђеним микропроцесорским уређајима за заштиту и управљање, истоветног произвођача као и ћелије, с тим да РП 35kV, РП 10kV и микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача.

Поред наведеног наручилац је у истом делу предвидео да за следећа добра која нуди у понуди понуђач мора бити ауторизован од стране произвођача те исте опреме, а која је специфицирана конкурсном документацијом, и то:

- енергетски трансформатори 35/10kV,
- постројење 35kV,
- постројење 10kV,
- уређаји за управљање и заштиту.

Увидом у Образац структуре цене, који чини саставни део конкурсне документације сачињене за предметни поступак јавне набавке, утврђено је да су у истом детаљно описани услуге, добра и радови потребни ради реализације предметне јавне набавке. У том смислу у делу „В.1.1. Енергетски трансформатори“, између осталог је наведено „Степен изолације намотаја улазног напона 35kV је

LI170 AC 70 или виши, а његових проводних изолатора LI170 AC 70 или виши. Степен изолације намотаја излазног напона 10,5kV је LI75 AC 28 или виши, а његових проводних изолатора LI75 AC 28 или виши.“

Чланом 6. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да набавља добра, услуге или радове одговарајућег квалитета имајући у виду сврху, намену и вредност јавне набавке, односно економично трошење јавних средстава.

Чланом 7. став 1. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију, док је ставом 2. овог члана прописано да наручилац не може да ограничи конкуренцију са намером да одређене привредне субјекте неоправдано доведе у повољнији или неповољнији положај, а нарочито не може онемогућавати било којег привредног субјекта да учествује у поступку јавне набавке коришћењем дискриминаторских критеријума за квалитативни избор привредног субјекта, техничких спецификација и критеријума за доделу уговора.

Чланом 9. ЗЈН прописано је да је наручилац дужан да у свим фазама поступка јавне набавке обезбеди једнак положај свим привредним субјектима.

Чланом 10. став 1. ЗЈН је прописано да је наручилац дужан да јавну набавку спроведе на начин који је сразмеран предмету јавне набавке и циљевима које треба да постигне.

Чланом 98. став 1. ЗЈН прописано је да се техничким спецификацијама, које се наводе у конкурсној документацији, утврђују тражене карактеристике радова, добара или услуга које се набављају и све друге околности које су од значаја за извршење уговора, а тиме и за припрему понуде (место и рокови извршења, посебни захтеви у погледу начина извршења предмета набавке и сл.).

Чланом 98. став 2. ЗЈН прописано је да техничке спецификације у случају уговора о јавној набавци радова подразумевају укупност техничких захтева садржаних у конкурсној документацији којима се дефинишу тражене карактеристике материјала или добара тако да испуњавају сврху коју им је наручилац наменио, као што су ниво утицаја на животну средину и климатске промене, решења за све захтеве (укључујући доступност за особе са инвалидитетом), начин оцењивања усаглашености, перформансе, безбедност или димензије, поступке у вези са обезбеђењем квалитета, терминологију, симболе, испитивање и методе испитивања, паковање, означавање и обележавање, упутства за кориснике и производне процесе и методе у свакој фази животног циклуса радова, правила која се односе на пројектовање и утврђивање трошкова, услове за испитивање, контролисање и пријем радова и начине или технике градње и све друге техничке услове које наручилац може прописати, у складу са општим или посебним прописима, у вези са завршеним радовима и материјалима или деловима које они укључују.

Чланом 98. став 7. ЗЈН прописано је да техничке спецификације морају свим привредним субјектима да омогуће једнак приступ и не смеју да неоправдано ограничавају конкуренцију у поступку јавне набавке.

Републичка комисија указује да у складу са чланом 97. став 1. и 2. ЗЈН, привредни субјект има законску могућност да у писаној форми, путем Портала јавних набавки, тражи од наручиоца додатне информације или појашњења у вези са документацијом о набавци, а вези са припремом и подношењем понуде, при чему може да укаже наручиоцу и на евентуално уочене недостатке и неправилности, док наручилац одговор у вези са тим објављује на Порталу јавних набавки, односно ставља га на располагање на исти начин као и основну документацију. Републичка комисија такође указује да одредбом члана 97. став 2. ЗЈН, за наручиоца није

установљена обавеза да врши измене конкурсне документације по захтеву привредних субјеката нити да објави „образложење“ разлога којима се руководио када је садржину исте определио на начин за који привредни субјект сматра да има недостатке или да је неправилан, као што није установљена ни законска обавеза наручиоца да привредним субјектима образложи разлоге због којих је одлучио да не мења конкурсну документацију на начин како су исти евентуално тражили користећи законску могућност из члана 97. став 1. ЗЈН.

Са друге стране, чињеница да садржином одговора који је наручилац у конкретном случају дао поступајући на основу члана 97. став 2. ЗЈН, а у складу са својим законским овлашћењима, није појаснио конкурсну документацију на начин који би подносилац захтева сматрао задовољавајућим или који би одговарао његовом схватању каква би требало да буде садржина конкурсне документације, сама по себи не представља недозвољено поступање наручиоца са становишта одредби ЗЈН.

Такође, Републичка комисија напомиње да наручилац у поступку јавне набавке, у складу са чланом 98. ЗЈН одређује техничке спецификације, односно утврђује карактеристике добара, услуга или радова који се набављају и све друге околности које су од значаја за извршење уговора, чија ће испуњеност подразумевати да наручилац приликом избора понуде, изабере понуду понуђача која у свему одговара његовим објективним потребама. Том приликом је наручилац дужан да исте заснива на извесно оправданим траженим техничким спецификацијама у односу на предмет јавне набавке, при чему наручилац има и обавезу омогућавања што је могуће веће конкуренције из члана 7. ЗЈН, али се иста не може тумачити на начин који подразумева обавезу наручиоца да конкурсну документацију сачини, те предмет јавне набавке дефинише на начин који омогућава сваком заинтересованом привредном субјекту да учествује у поступку јавне набавке, не водећи притом рачуна о сврси јавне набавке, квалитету добара, услуга или радова који су предмет исте, те начелу економичности и ефикасности, с обзиром на то да наручилац предмет јавне набавке дефинише полазећи од својих објективних потреба, а не од пословних и економских интереса појединих привредних субјеката.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, а полазећи од садржине конкурсне документације, те садржине навода захтева за заштиту права, као и аргументације наручиоца из одговора на захтев за заштиту права и одговора на захтев за појашњење конкурсне документације, Републичка комисија указује да је наручилац датом аргументацијом у предметном поступку заштите права у вези са предметним поступком јавне набавке образложио да је у конкретном случају конкурсну документацију у оспореном делу предвидео на начин који је објективан и који одговара његовим потребама, а за који у предметном поступку јавне набавке Републичка комисија није утврдила да је противан ЗЈН.

Републичка комисија као неспорно констатује да је наручилац предметну јавну набавку определио као набавку радова, као и да саставни део исте представљају припадајуће услуге и уградња опреме и материјала, детаљно описаних у оквиру техничке спецификације и обрасца структуре цене, неопходних ради реализације предметне јавне набавке.

Образлажући потребе због којих је предвидео захтев да РП 35kV, РП 10kV и микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача наручилац је у одговору на захтев за заштиту права, као и кроз одговор на постављено питање заинтересованог привредног субјекта, указао да саставни део хелије разводних постројења 35kV или 10kV чини и микропроцесорски уређај који се уграђује у

нисконапонски ормарић хелије, а који се испоручује у склопу разводног постројења као комплетног производа, што произилази и из утврђене садржине конкурсне документације, којом је у делу „Техничка спецификација“ јасно дефинисано да се хелије испоручују комплетно са уграђеним микропроцесорским уређајима за заштиту и управљање, те је у том смислу као разлог прописивања наведеног захтева навео једноставност приликом руковања, исти начин манипулисања, што диспечерским екипама олакшава рад и спречава погрешне манипулације, чиме се уједно спречава и угрожавање људских живота, указујући да су експлоатационе карактеристике таквих постројења поузданије, као и да сервис и брзина одзива представника произвођача при потребном сервису, те избегавање пребацивања одговорности због евентуалне нефункционалности у неком периоду експлоатације постројења између произвођача хелије и произвођача микропроцесорског уређаја иду у прилог томе да је најбоље да за хелију као „комплетан производ“ при набавци, али и приликом касније експлоатације, буде задужен један произвођач, односно овлашћени заступник или сервисер у Републици Србији, а посебно имајући у виду значај самог објекта који је предмет јавне набавке и сигурност целокупног система, те претходна негативна искуства која је наручилац имао када су коришћена постројења са компонентама различитих произвођача, а која су доводила до хаварија и до погрешних и отежаних манипулација због нефункционисања разних електричних и механичких блокаде, нарочито при манипулацијама диспечерских екипа током ноћних сати. По оцени Републичке комисије наручилац је јасно образложио и оправдао разлоге којима се водио приликом прописивања оспореног захтева полазећи од својих реалних потреба у вези са конкретним објектом који је предмет уговора о извођењу радова који се додељује у овом поступку јавне набавке.

Указивања подносиоца захтева кроз аргуменацију изнету у поднетом захтеву за заштиту права на појам „interoperability“ који је уведен са појавом стандарда IEC 61850, а који је наручилац предвидео у оквиру ове јавне набавке као захтев који морају да испуне микропроцесорски уређаји, у смислу да исто није у складу са захтевом наручиоца да РП 35kV, РП 10kV и микропроцесорски уређаји морају бити од истог произвођача нису основана у конкретном случају имајући у виду да је наручилац кроз комуникацију са заинтересованим привредним субјектом у складу са чланом 97. ЗЈН, а што је поновио и у одговору на захтев за заштиту права, указао да опрема у Орману даљинског управљања, коју чине даљинска станица (РТУ), станични рачунар, ГПС пријемник и Ethernet switch која са релејима чини целину звану систем заштите и управљања не мора бити од истог произвођача као и МПЗУ (микропроцесорски уређај за заштиту и управљање), већ да је потребно да само разводно постројење 35kV, разводно постројење 10kV, као и микропроцесорски уређаји који се у иста постројења уграђују морају бити од истог произвођача, у смислу захтевања хелије као комплетног производа.

Републичка комисија је имала у виду и то да је у прилог томе да прописивање наведеног захтева нема за последицу ограничење конкуренције противно одредбама ЗЈН, наручилац истакао да већ у својим трафостаницама поседује постројења свих напонских нивоа (за овај тип објеката 10kV и 35kV) од најмање три светска реномирана произвођача у којима су конструкције постројења са расклопним елементима и микропроцесорским заштитима од истог произвођача (ТС 35/10 kV Галеника, ТС 35/10 kV Сурчин, ТС 35/10 kV Технички факултет и други; произвођачи: SIEMENS, ABB и Schneider Electric и други), што ни сам подносилац захтева не оспорава кроз изнете наводе.

Са друге стране Републичка комисија констатује да аргументација подносиоца захтева која је изнета у циљу оспоравања наведеног захтева техничке спецификације не садржи довољно елемената да би се могла сматрати основом за закључак да захтевањем истог произилази намера неоправданог ограничења конкуренције у предметном поступку јавне набавке и немогућност како подносиоца захтева, тако и осталих привредних субјеката да припреме и поднесу понуду, те у том смислу да приликом реализације уговора у свему одговоре конкурсном документацијом прописаном захтеву.

Ово стога што подносилац захтева наводима поднетог захтева за заштиту права, као и тврдњама изнетим у мишљењу на одговор наручиоца на поднети захтев за заштиту права, по ставу Републичке комисије није дао основа за закључак да је оспореним захтевом конкурсне документације, ограничена конкуренција јер управо и сам подносилац захтева, кроз изнету аргументацију не спори да постоји више привредних субјеката који испуњавају наведени захтев, односно више произвођача који производе и разводна постројења и микропроцесорске уређаје. Стога, по оцени Републичке комисије, не може се сматрати да у конкретном случају постоји неоправдано ограничење конкуренције, нити фаворизовање одређеног привредног субјекта.

У вези са наводом захтева за заштиту права којим је подносилац захтева указао да техничка документација поседује недостатак у погледу поштовања изолационих нивоа и координације изолације високонапонских електроенергетских постројења којем припада и објекат предметне трансформаторске станице, Републичка комисија указује да аргументација подносиоца захтева изнета у поднетом захтеву за заштиту права представља коментар поступања стручних служби наручиоца приликом израде конкурсне документације али да из исте не произилази да је он сам, као и други привредни субјекти, начином на који је конкурсна документација дефинисана у оспореном делу онемогућен да припреми и поднесе понуду.

Подносилац захтева у поднетом захтеву за заштиту права истакнутим наводом изражава забринутост за безбедност опреме и особља, указујући да наручилац није правилно дефинисао изолационе нивое, те указује да стручна терминологија у конкурсној документацији није коришћена на правилан начин (номинални напон, назначени напон, назначени радни напон, радни напон, највиши напон) на које околности је указано наручиоцу и у претходно упућеном захтеву за појашњење конкурсне документације од 08.09.2022. године, а из чије садржине произилази да је подносиоцу захтева споран захтев техничке спецификације у погледу степена изолације енергетског трансформатора и разводног постројења 35kV, као и начин на који је коришћена стручна терминологија у конкурсној документацији.

Из утврђеног чињеничног стања, као неспорно, произилази да је у оквиру техничке спецификације за „Постројење 35kV“ као степен изолације наведено „мин. L185 AC80“, као номинални напон „35kV“, те је као електрична карактеристика постројења под тачком е) наведено „ $U_r \geq 38kV$ “, док је у оквиру обрасца структуре цене, у делу „В.1.1. Енергетски трансформатори“, наведено „Степен изолације намотаја улазног напона 35kV је L170 AC70 или виши“.

Наручилац је у вези са наведеним како у оквиру одговора датог у вези са захтевом за појашњење конкурсне документације заинтересованог привредног субјекта, тако и у одговору на захтев за заштиту права, указао да су сви термини и дефиниције коришћени у конкурсној документацији у складу са важећим стандардима и нормативима, те је у том смислу истакао да је, у складу са Правилном

о раду дистрибутивног система Електродистрибуције Србије за мрежу називног напона 35kV дефинисан максимални напон од 38kV, те је у погледу прописаног захтева за степеном изолације израженим преко одговарајућих испитних напона (минимум LI 185 AC80, како је дефинисано у конкурсној документацији) навео да исти није одређен противно препорукама стандарда СРПС ЕН 60038. Имајући у виду делатност којом се наручилац бави и предмет конкретне јавне набавке, те околност да наручилац захтеве техничке спецификације одређује у складу са својим објективним потребама, које извршењем предметног уговора треба да оствари, а да притом има обавезу и одговорност да сачини конкурсну документацију у свему у складу са правном регулативом и релевантним прописима/стандардима који регулишу област предмета конкретне јавне набавке, Републичка комисија у конкретном случају није утврдила повреде одредби ЗЈН, нити из аргументације подносиоца захтева следи да се понуде према дефинисаним захтевима не могу припремити и поднети.

Такође, из навода захтева за заштиту права којим је подносилац захтева оспорио захтев техничке спецификације да се ћелије у постројењу 35kV набављају са SF6 гасом, по оцени Републичке комисије, не произилази да су потенцијални понуђачи, сходно захтеву који је дефинисан у конкурсној документацији, онемогућени да припреме и поднесу понуду.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац конкурсном документацијом, у оквиру техничке спецификације, за постројење 35kV предвидео да је потребно да се састоји од девет нових ћелија за унутрашњу монтажу, које се монтирају у новој згради, те да се постројење изводи слободностојећим ћелијама, по могућности у једном низу, SF6 гасом изолованих, које у нисконапонском ормарићу ћелије садрже микропроцесорску заштиту и опрему за даљинско управљање (МПЦУ јединице).

Подносилац захтева датом аргументацијом изнетом, како у захтеву за заштиту права, тако и у мишљењу на одговор наручиоца на поднети захтев за заштиту права, не указује да је начином на који је у конкурсној документацији дефинисан оспорени захтев техничке спецификације наручилац поступио противно одредбама ЗЈН, већ наводи да исти захтев по његовом ставу није у складу са препорукама које је усвојила ЕУ, а с обзиром на то да су на нивоу ЕУ са којом Република Србија води предприступне преговоре о пуноправном чланству, донете директиве о постепеном смањењу и потпуном укидању SF6 гаса у периоду од 9 година почевши од 01.01.2023. године, а све у циљу заштите животне средине.

Са друге стране наручилац је кроз одговор на захтев за заштиту права, као и кроз одговор на захтев за појашњење конкурсне документације, образложио због чега је у конкретном случају сачинио конкурсну документацију на начин који је подносиоцу захтева споран, указујући да се предметне гасом изоловане ћелије/постројења (SF6 гасом изоловани неки одељци ћелије) код више европских и светских произвођача и даље производе и доступни су и на тржишту равноправно са ваздухом изолованим ћелијама/постројењима, као и да се у зависности од објекта предност даје једном или другом типу постројења, а имајући у виду више различитих фактора (код SF6 типа и до 4 пута мањи габарити, лакше манипулације, мањи захтеви за одржавањем и сл.).

Имајући у виду начин на који је подносилац захтева оспорио садржину конкурсне документације у наведеном делу, а узимајући у обзир да Републичка комисија у поступку заштите права оцењује да ли је наручилац приликом спровођења поступка јавне набавке, те у том смислу и приликом сачињавања конкурсне документације, поступио у свему у складу са одредбама ЗЈН, док

наручилац има обавезу да у складу са делатношћу коју обавља води рачуна да конкурсна документација буде у складу са важећим прописима који регулишу предметну област, што је наручилац и потврдио кроз дату аргументацију где је навео да прати све нормативе, како у домену технике, тако и у домену екологије, истичући да још увек не постоје нормативи који забрањују производњу, промет и уградњу гасом изолованих (SF6) ћелија/постројења, по оцени Републичке комисије не произилази да је подносилац захтева основано оспорио начин на који је наручилац одредио спорни захтев техничке спецификације, односно не следи да је поступање наручиоца приликом израде конкурсне документације у оспореном делу било противно одредбама члана 98. и 99. ЗЈН.

Када је реч о наводу захтева за заштиту права којим је подносилац захтева оспорио захтев техничке спецификације да су у постројењу 10kV ћелије опремљене заштитом од унутрашњег електричног лука, Републичка комисија констатује да из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац конкурсном документацијом, у оквиру техничке спецификације, за постројење 10kV предвидео да је потребно да су ћелије опремљене заштитом од унутрашњег електричног лука помоћу којег је трајање електричног лука ограничено до максимално 120 ms, на принципу детекције појачаног интензитета светлости од стране светлосних (фото) сензора уграђених по одељцима у ћелији или на другом технички задовољавајућем принципу, с тим да распоред сензора треба да буде такав да покрије могућност детекције лука у свим деловима ћелије равноправно, а минимално три сензора по ћелији у кабловском одељку, у прекидачком одељку и у сабирничком одељку.

Наручилац је оправдавајући разлоге због којих је предвидео оспорени технички захтев, аргументацијом датом у одговору на захтев за заштиту права и одговору на захтев за појашњење конкурсне документације, указао да је наведени технички захтев за предметном заштитом потребан ради повећања сигурности и поузданости постројења, те је на јасан и прецизан начин образложио како предметна заштита од унутрашњег електричног лука функционише, као и на који начин се доказује испуњеност наведеног захтева, односно истакао је да је у зависности од принципа реализације ове функције код различитих произвођача, довољно да се одговарајући принципи функционисања предметне заштите виде кроз каталожку документацију за микропроцесорске уређаје који се уграђују у ћелије или кроз каталожку документацију за ћелије (разводна постројења 35kV и 10kV) или и у једној и другој поменутој каталожкој документацији.

Такође, наручилац је кроз аргументацију дату у одговору на захтев за појашњење конкурсне документације истакао да уколико током процеса израде техничке документације Пројеката за извођење од стране пројектанта буду предложена и нека технички боља решења биће размотрена у процесу усаглашавања и одобравања документације од стране наручиоца.

Са друге стране подносилац захтева осим уопштених тврдњи да предметна заштита од унутрашњег лука служи као модел „закључавања тендера“ за виђеног произвођача и одабраног понуђача, није дао посебне аргументе нити доказе на основу којих би се евентуално могло утврдити на који начин су овако постављеним техничким захтевом подносилац захтева, као и други заинтересовани привредни субјекти, онемогућени да припреме и поднесу понуде у предметном поступку јавне набавке.

Сходно наведеном, по оцени Републичке комисије истакнуте тврдње подносиоца захтева не могу се сматрати основом за оцену да поступање наручиоца кроз одређивање конкретног захтева техничке спецификације представља поступање противно одредбама ЗЈН.

Стога имајући у виду садржину конкурсне документације сачињене за предметни поступак јавне набавке, те начин на који је подносилац захтева оспорио предметни технички захтев, као и аргументацију наручиоца изнету у одговору на захтев за заштиту права и одговору на захтев за појашњење конкурсне документације, којом је наручилац указао на разлоге којима се руководио приликом прописивања истог, а из које произилази да је наручилац предвидео предметну заштиту од електричног лука како би смањео евентуалне ризике који могу настати услед утицаја електричног лука, те у том смислу повећао сигурност и поузданост постројења, а узимајући у обзир значај и вредност објекта ради чије се изградње спроводи предметни поступак јавне набавке, по оцени Републичке комисије не следи закључак да је наручилац приликом дефинисања техничке спецификације у оспореном делу поступио противно одредбама ЗЈН, због чега је предметни навод подносиоца захтева оцењен као неоснован.

Републичка комисија је затим разматрала навод захтева за заштиту права којим је подносилац захтева указао да наручилац није правилно сачинио конкурсну документацију у делу који се односи на критеријум за квалитативни избор привредног субјекта у погледу техничког и стручног капацитета предвиђен у оквиру тачке 4.2. „Техничка лица или тела – извођење радова“.

Увидом у конкурсну документацију сачињену за предметни поступак, у део „Критеријуми за квалитативни избор привредног субјекта и упутство како се доказује испуњеност тих критеријума“, утврђено је да је наручилац у оквиру тачке 4. „Технички и стручни капацитет“, подтачка 4.2. „Техничка лица или тела – извођење радова“, предвидео захтев да понуђач мора да има запослена или на други начин ангажована лица у складу са Законом о раду Републике Србије са пуним радним временом, и то, између осталог, најмање 10 (десет) лица за послове из електро струке (минимално ССС, ВКВ, КВ) са потврдом да су обучени за рад у близини напона и са важећим лекарским уверењем, од којих је најмање 3 лица са сертификатом о завршеној обуци за рад са СН кабловским прибором (завршнице, главе, конектори итд).

Као начин доказивања испуњености наведеног критеријума предвиђено је да је привредни субјект дужан да путем Портала састави и уз понуду поднесе изјаву о испуњености критеријума за квалитативни избор привредног субјекта, којом потврђује да испуњава овај критеријум за избор привредног субјекта, те да ће наручилац, пре доношења одлуке о додели уговора у поступку јавне набавке, захтевати од понуђача који је доставио економски најповољнију понуду да, у примереном року, не краћем од пет радних дана, достави доказе о испуњености критеријума за квалитативни избор привредног субјекта, у неоввереним копијама, и то за сертифициране раднике електро струке – сертификат о стручној оспособљености за рад са СН кабловским прибором од произвођача опреме која се нуди.

Увидом у податке о предметном поступку јавне набавке доступне на Порталу јавних набавки, утврђено је да је дана 08.09.2022. године заинтересовани привредни субјект наручиоцу упутио „Захтев за додатним појашњењима“ следеће садржине:

„У делу конкурсне документације 4.2. Техничка лица или тела - извођење радова наручилац захтева да сертификат о стручној оспособљености за рад са СН кабловским прибором буде баш од произвођача нуђене опреме, чиме везује технички капацитет са кадровским капацитетом и директно крши Закон о јавним набавкама (члан бр. 7 - Начело обезбеђивања конкуренције и забране дискриминације, затим члан бр. 9 - Начело једнакости привредних субјеката). Да је

горњи навод тачан евидентно је и из чињенице да такве сертификате ви као Наручилац не захтевате за многу битнију и скупљу примарну опрему, као што је нпр. енергетски трансформатор, постројење 35kV, постројење 10kV, SCADA систем или пак АКУ батерије и Исправљач - док за секундарну опрему као што је кабловски прибор из само вама познатих разлога потражујете сертификате и то баш од произвођача опреме која се нуди.

Молимо вас да овако постављен захтев или уклоните или модификујете са уклањањем повезаности нуђене опреме и сертификата од произвођача исте, јер сматрамо да исто искуство и знање имају електроинжењери или монтери који су прошли дате обуке за рад са СН кабловским прибором било којег произвођача способни да са истим рукују и да квалитетно монтирају, јер ти исти радници нпр. монтирају све врсте трансформатора, цела постројења свих произвођача, а сада за кабловски прибор да морају имати сертификат од произвођача опреме који се нуди је преседан и дискриминаторски услов.“

Наручилац је у вези са наведеним захтевом за додатним појашњењима, преко Портала јавних набавки, дана 12.09.2022. године, кроз дати одговор истакао следеће:

„Наручилац остаје при постојећим захтевима. За опрему коју наручилац процени (на основу досадашњег искуства) да монтери који изводе радове имају тешкоће приликом монтаже неког специфичног дела трафостанице, тражи доказе да потенцијални понуђачи/извођачи радова буду оспособљени за тај специфични део трафостанице. Везивањем услова техничког и кадровског капацитета наручилац жели да постигне да има најквалитетнију опрему, и најстручније кадрове како би, у укупном смислу, имао поуздану и најквалитетнију трафостаницу као комплексан енергетски објекат. Овим није нарушен закон о јавним набавкама. Потенцијални понуђачи се могу удружити уколико потенцијални понуђач нема кадрове оспособљене за израду кабловских спојница и завршница. Разлог зашто је наручилац захтевао сертификат за рад са кабловским прибором је и тај што приликом израде спојница и завршница у новим трафостаницама, неопходно је поштовати поступак израде (редослед скидање изолационог дела, полупроводног дела, плаштова и др.), као и да обезбедити висок ниво чистоће околине. Уколико ово није испоштовано може довести до контаминације изолационог дела који доводи до парцијалних пражњења, или неправилног обликовања потенцијала. Као што знате, парцијална пражњења не доводе одмах до пробоја изолације, него по правилу одмах после гарантног рока. Како би наручилац избегао кварове који су последица нестручних радова, захтевао сертификат односно, обуку за правилну израду и уградњу кабловског прибора“.

Увидом у документ под називом „Извештај о анализи догађаја у ТС 35/10 kV Технички факултет који су довели до хаварија у 35kV ћелијама број 5 и 14 са освртом на догађаје на кабловским завршницама у 35kV ћелијама број 1 и 10“, достављен од стране наручиоца уз одговор на захтев за заштиту права, од дана 04.12.2018. године, утврђено је да је исти састављен од стране стручне комисије задужене да утврди све околности под којима је дошло до хаварија у 35kV ћелији број 5 и 14 у ТС 35/10 kV Технички факултет са освртом на догађаје на кабловским завршницама у 35kV ћелијама број 1 и 10. У истом извештају је након дела 2. „Опис догађаја“, у делу 3. „Закључак“ наведено следеће: „Узрок претходно описаних кварова и општећења кабловских завршница лежи у лошим контактима кабловских папучица са сабирницама због неодговарајуће силе притезања, у неправилном поступку израде кабловских завршница као и у непажљивом

увлачењу каблова у хелије. Општећену опрему хелија је потребно заменити са новом.“

Чланом 114. став 1. тачка 3) ЗЈН прописано је да критеријуми за избор привредног субјекта у поступку јавне набавке могу да се односе на технички и стручни капацитет.

Чланом 114. став 2. ЗЈН прописано је да наручилац одређује критеријуме за избор привредног субјекта из става 1. овог члана увек када је то потребно имајући у виду предмет јавне набавке, док је ставом 3. истог члана ЗЈН прописано да приликом одређивања критеријума за избор из става 1. овог члана наручилац може да захтева само ниво капацитета који обезбеђује да ће привредни субјект бити способан да изврши уговор о јавној набавци.

Чланом 114. став 4. ЗЈН прописано је да критеријуми за избор из става 1. овог члана морају да буду у логичкој вези са предметом набавке и сразмерни предмету набавке.

Чланом 117. став 1. ЗЈН прописано је да наручилац може да одреди услове у погледу техничког и стручног капацитета којима се обезбеђује да привредни субјект има потребне кадровске и техничке ресурсе и искуство потребно за извршење уговора о јавној набавци са одговарајућим нивоом квалитета, а нарочито може да захтева да привредни субјект има довољно искуства у погледу раније извршених уговора.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да је наручилац одредбама конкурсне документације сачињене ради спровођења предметног поступка јавне набавке у оквиру стручног капацитета, као критеријума за избор привредног субјекта, предвидео да понуђач мора да има најмање 10 (десет) запослених или на други начин ангажованих лица у складу са Законом о раду Републике Србије са пуним радним временом, за послове из електро струке (минимално ССС, ВКВ, КВ) са потврдом да су обучени за рад у близини напона и са важећим лекарским уверењем, од којих је најмање 3 лица са сертификатом о завршеној обуци за рад са СН кабловским прибором (завршнице, главе, конектори итд), те је као доказ на име испуњености наведеног критеријума у делу који се односи на сертификоване раднике електро струке предвиђен сертификат о стручној оспособљености за рад са СН кабловским прибором од произвођача опреме која се нуди.

Из садржине навода захтева за заштиту права, произилази да подносилац захтева сматра да је предметни критеријум у погледу захтева да од траженог броја лица за послове из електро струке понуђач има најмање 3 лица са сертификатом о завршеној обуци за рад са СН кабловским прибором од произвођача опреме која се нуди дефинисан на нивоу капацитета који је непотребно висок и који није неопходан за конкретан поступак јавне набавке.

С тим у вези Републичка комисија указује да захтеве сваке конкретне јавне набавке којима је условљена успешна и квалитетна реализација уговора о јавној набавци који се закључује након спроведеног поступка јавне набавке, наручилац формулише на начин регулисан релевантним одредбама ЗЈН, при чему је дужан да води рачуна да сви захтеви које дефинише као неопходне, буду у складу са природом предмета јавне набавке. У том смислу се и обавеза наручиоца да у сваком поступку јавне набавке омогући што је могуће већу конкуренцију цени на основу тога што се узима у обзир да наручилац сваки конкретни поступак јавне набавке спроводи у циљу задовољења својих објективних потреба, које мора заснивати на извесним разлозима. Сходно наведеном обавеза наручиоца да обезбеди конкуренцију подразумева да одређивање захтева конкурсне документације који подразумевају дефинисање капацитета као одговор на конкретну потребу

наручиоца не може бити тумачена као ограничење конкуренције које би само по себи било неоправдано, без разматрања околности сваког појединачног случаја и потребе коју јавна набавка у конкретном случају треба да обезбеди.

Наручилац је, како произилази из аргументације коју је изнео у одговору на захтев за заштиту права и у одговору на постављено питање заинтересованог привредног субјекта, овако захтевани ниво образовне и стручне квалификације траженог стручног капацитета као критеријума за квалитативни избор привредног субјекта, односно захтев да од траженог броја захтеваних лица за послове из електро струке понуђач има најмање 3 лица са сертификатом о завршеној обуци за рад са СН кабловским прибором (завршнице, главе, конектори итд) и то управо од произвођача опреме која се нуди, предвидео како би спровео све мере које има на располагању као превентивне и као мере којима у реализацији уговора у највећој мери кварове који могу настати као последица нестручних радова своди на минималну могућност. Конкретно образложење да је приликом израде спојница и завршница у новим трафостаницама неопходно поштовати поступак израде (редослед скидање изолационог дела, полупроводног дела, плаштова и др.), као и обезбедити висок ниво чистоће околине, односно да је при руковању наведеним кабловским прибором потребан висок и прецизан ниво рада, а да притом није лако уочљиво након обављеног посла да ли је све правилно урађено, те да уколико наведено није испоштовано може доћи до контаминације изолационог дела који доводи до парцијалних пражњења или неправилног обликовања потенцијала, док се са друге стране код нпр. трансформатора захтева да се испоштује само да налегање површине слојева буде стегнуто одређеним обртним моментом, и да спојно место буде од сличног или истог материјала, а што је лако проверљиво од стране надзорног органа на терену, те аргументација изнета у одговору на захтев за заштиту права којом је указано на негативна искуства која је наручилац имао приликом израде кабловских завршница на трафостаницама ТС 35/10kV Технички факултет и ТС 35/10kV Земун центар (када је нестручна обрада кабловске завршнице довела до трофазног кратког споја, што је довело до хаварије целокупне 35kV ћелије, а испад те ћелије је довео до смањења поузданости напајања ужег центра града Београда, о чему сведочи документ под називом „Извештај о анализи догађаја у ТС 35/10kV Технички факултет који су довели до хаварија у 35kV ћелијама број 5 и 14 са освртом на догађаје на кабловским завршницама у 35kV ћелијама број 1 и 10“ у који је Републичка комисија извршила увид) по оцени Републичке комисије потврђује неоснованост навода предметног захтева за заштиту права.

Услед свега наведеног, указивање подносиоца захтева да је у конкретном случају стручни капацитет у делу који се односи на захтев да од траженог броја лица за послове из електро струке понуђач има најмање 3 лица са сертификатом о завршеној обуци за рад са СН кабловским прибором од произвођача опреме непотребан, јер је у пракси извођења радова за рад са СН кабловским прибором по мишљењу подносиоца захтева довољно елементарно познавање електротехничке струке, а имајући у виду да наручилац није захтевао обученост за „примарну“ опрему (енергетски трансформатор, разводно постројење 35kV и 10kV и др.) која је специфичне конструкције, скупља и захтева прецизну монтажу, док је за кабловски прибор који је део „секундарне“ опреме захтеван сертификат и то од произвођача опреме која се нуди, по оцени Републичке комисије не представља аргумент за утврђивање основаности да оспорени критеријум, начином на који је дефинисан у конкурсној документацији, није у логичкој вези и сразмеран предмету јавне набавке, нити да је због одређивања истог од стране наручиоца подносилац захтева

онемогућен да припреми и поднесе понуду, односно да је противно ЗЈН ограничена конкуренција.

С тим у вези Републичка комисија констатује да је наручилац у одговору на захтев за заштиту права, као и кроз одговор на постављено питање заинтересованог привредног субјекта, јасно указао на оправдане разлоге за прописивање спорног захтева, доводећи исти у везу са предметом јавне набавке, нарочито указујући на значај и вредност објекта ради чије изградње се спроводи предметни поступак јавне набавке, односно датом аргументацијом је образложио да је спорни захтев у погледу стручности кадрова који рукују кабловским прибором неопходан како би се избегли кварови, а тиме и угрожавање напајања корисника и нефункционисање трафостанице, чиме је по оцени Републичке комисије, наручилац оправдао неопходност наведеног захтева и указао на логичку везу истог са предметом јавне набавке, због чега је предметни навод подносиоца захтева оцењен као неоснован.

На основу свега наведеног, Републичка комисија је поднети захтев за заштиту права оценила као неоснован, те је сходно одредби члана 226. став 4. тачка 2) ЗЈН, донела одлуку као у ставу I диспозитива решења.

Чланом 225. став 5. ЗЈН прописано је да ако је захтев за заштиту права основан, подносилац захтева може да оствари право да му наручилац надокнади нужне и оправдане трошкове поступка заштите права.

Имајући у виду цитирану законску одредбу, те околност да је, по оцени Републичке комисије, предметни захтев за заштиту права неоснован, то је Републичка комисија о захтеву за накнаду трошкова одлучила као у ставу II диспозитива овог решења.

На основу изложеног, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против одлуке Републичке комисије не може да се изјави жалба.

Против одлуке Републичке комисије може да се покрене управни спор подношењем тужбе Управном суду у року од 15 дана од дана достављања одлуке подносиоцу захтева.

Доставити (по ЗУП-у):

1. **наручиоцу:** „Електродистрибуција Србије“ д.о.о. Београд, ул. Булевар уметности бр. 12, Београд;
2. **подносиоцу захтева:** „Install system“ д.о.о. Београд, ул. Маријане Грегоран бр. 1, Београд.